

Tímár János utólagos hozzászólása

Megjegyzések az MTA és a TÁRKI-TUDOK rendezvényeihez a közoktatási reformról

Az elmúlt évtized legjelentősebb jogalkotása a „Bolognai egyezmény” aláíró országokban, így Magyarországon is, az új felsőoktatás törvény volt. Ennek előzményei a kilencvenes évek elejéig nyúlnak vissza és Magyar Bálint második minisztersége idején fejeződtek be. A parlament ezt 2005-ben hagyta jóvá.

Mindenki azt gondolta, hogy ilyen hosszú előkészítés után az új törvény tartós lesz. Kevesen tudták, hogy a magyar törvény tengernyi szakasza között van három rövid és nagyon fontos paragrafus, amelyek szögesen ellentétesek a bolognai egyezménnyel, ezért azt várták, hogy az új kormány először e három paragrafust helyesbíti.

Ezért okozott meglepetést az MTA-TUDOK meghívója az „Új Közoktatási Törvény” műhelyvitára. Vezetőitől azt szerettem volna kérdezni, miért kellene most új közoktatási reform, amikor a felsőoktatási törvény a közoktatás pedagógusképzését nemrég szabályozta. Ezt a kérdést a műhelyvita márciusi ülésén azért se tettem fel, mert közben a NEFMI honlapjának január 9.-i számában elolvastam az „új felsőoktatási törvény” alapelveit. Ebből kiderült, hogy a közoktatás műhelyvita szervezése idején az Emberi Erőforrás Minisztérium új felsőoktatási reformmal is foglalkozott anélkül, hogy megemlítette volna a közoktatás reformjáért indított munkát, vagy mindkettőben utalt volna arra, hogy a Parlament csak 2005-ben fogadta el az új felsőoktatási törvényt, amely lényegében az egész iskolai oktatást is szabályozza.

Ez azt mutatja, hogy a tavaly megválasztott Orbán-kormány feltehetően semmiféle oktatási reformra nem gondol, hiszen előbb a 2005. évi törvénynek azt a három RÖVID ÉS FONTOS paragrafusát kellene módosítani, melyek szerint

- a) a kétéves „felsőfokú szakképzés” végzettjei „nem kaphatnak felsőfokú diplomát.”
- b) a részidős és a távoktatás időtartama akár azonos is lehetne a nappali tagozattal. Ez fönntartaná, hogy e hallgatók aránya továbbra is többszöröse lenne nálunk, mint a nyugat-európai országokban
- c) az OECD és az Európai Unió a felsőoktatás finanszírozására azt írja elő, hogy minden hallgató tandíjat fizet, amelyből a szociális helyzete és tanulmányi eredménye szerinti kedvezmény jár. Ezzel szemben a korábbi magyar felsőoktatási törvény azt írja elő, hogy a nappali hallgatók tandíjat nem fizetnek, míg a részidős és távoktatás hallgatói a képzés teljes költségeit megtérítik vagy azt helyettük a hallgatókat támogató intézmények viselik.

A 2005. évi felsőoktatási törvényt nagyon befolyásolta a 2001. évi H/5030¹ számú jelentés a felsőoktatásról, amelyet Pálincás József, akkori oktatási miniszter terjesztett a Parlament elé. A jelentés megállapításai tévesek és/vagy félrevezetőek voltak.

2010. nyár elején került sor nyilvános vitára, a Bölcsek Tanácsa jelentése kapcsán a magyar oktatás helyzetéről. A közel 300 oldalas jelentés értékelésénél a vita megerősítette, hogy a magyar felsőoktatási elit intézmények kivételével – a többi messze lemarad az élenjáró intézmények színvonalától és azok teljesítményének elérésére nem is alkalmasak.

¹Lásd T. J. Oktatás, foglalkoztatás méltányosság (függelék 128-139.oldalak)

A fentiek is mutatják, hogy az első feladat a 2005. évi törvény említett három paragrafusának javítása lett volna. Csak akkor kellene új reformhoz kezdeni, ha arra szükség lenne.

Budapest 2011.április 10.

Aláírás: Timár János
A Corvinus Egyetem m.professora